

ENERGIETRANSITIE IN ZOETERWOUDE, NOVEMBER 2021

Klimaatverandering, het uitsterven van soorten, de opwarming van de aarde (vervat in VN-klimaatakkoord van Parijs) en de aardgasschade in Groningen vormen de aanleiding en noodzaak om de uitstoot van CO₂ te verminderen en gebouwen in Nederland onafhankelijk van aardgas te maken.

Zoeterwoude gaat met de Energietransitie de uitdaging aan, maar realiseert zich dat deze transitie een enorme opgave is die meer dan 30 jaar zal duren.

De gemeente kan de Energietransitie alleen tot een goed einde brengen door goede samenwerking met andere overheden, netbeheerders, bedrijfsleven en inwoners.

Het gaat om energie besparen, om bewoners en bedrijven van het gas los te koppelen en grootschalige opwek van duurzame energie door wind en zon. We willen betrouwbaar, betaalbaar en veilig duurzame energie beschikbaar hebben voor onze inwoners en ondernemers. Uw raad heeft in 2019 opdracht gegeven tot deze transitie. De afgelopen twee jaar is veel werk verzet en zijn nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen op ons pad gekomen. Deze uitdagingen en ontwikkelingen hebben geleid tot nieuwe inzichten. Om deze nieuwe inzichten handen en voeten te kunnen geven is gekozen voor een herijking van het programma Energietransitie. Deze herijking van het programma verandert niets aan het landelijke doel maar, waar wenselijk, wel aan de manier(en) om daar te komen. Ook de lokale en tussentijdse doelen zijn heroverwogen en waar nodig aangepast.

Aanleiding

Wereldwijd: het Klimaatakkoord

In 2015 hebben 195 landen het Klimaatakkoord afgesloten om de uitstoot van CO₂ te verminderen door zelf minder energie te verbruiken en door over te gaan van het gebruik van fossiele brandstof naar duurzame energiebronnen.

Wereldwijd, in Nederland en ook in Zoeterwoude nemen we maatregelen om de uitstoot van CO₂ terug te dringen en de opwarming van de aarde te beperken. De noodzaak is er, de gevolgen van de opwarming van de aarde worden duidelijker. Steeds vaker krijgen we te maken met extreme droogte, hitte of wateroverlast. Nu moeten we handelen.

Wat is de Energietransitie?

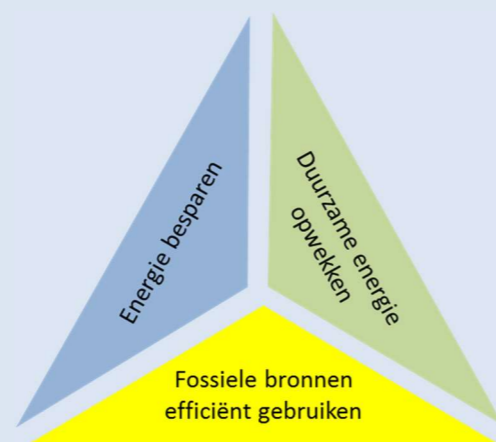
Energie uit duurzame bronnen

De 'Energietransitie' is de overgang van het gebruik van fossiele brandstof (zoals gas, steenkool en olie) naar duurzame energie (zoals zon- en windenergie).

De komende jaren gaat Nederland over van het gebruik van fossiele brandstoffen naar elektriciteit uit duurzame bronnen. Nieuwe woningen hebben al geen gasaansluiting meer en bestaande woningen gaan voor 2050 van het gas af. Voor alle huishoudens en bedrijven is straks energie nodig uit duurzame bronnen en daarvan is er nu nog niet genoeg, er moet meer duurzame energie worden opgewekt. Wat zijn de mogelijkheden in Zoeterwoude?

Trias Energetica

De basis van de Energietransitie:

1. Beperk de energievraag
2. Gebruik duurzame energie
3. Gebruik fossiele brandstoffen zo efficiënt mogelijk

Resultaten (Meten = Weten)

Nulmeting

Eind 2019 is een nulmeting gedaan, hierbij zijn cijfers uit 2017 gebruikt. Hieruit blijkt dat de Industrie het meeste CO₂ uitstoot en dat Landbouw en Natuur de grootste uitstoters zijn van broeikasgassen (is anders dan CO₂). In 2022 wordt opnieuw gemeten.

Rapportage

Jaarlijks wordt gerapporteerd. In 2022 wordt de nieuwe meting naast de nulmeting gelegd. Zo wordt duidelijk wat de totale broeikas-reductie voor de gemeente is en zien we of we de doelstellingen halen.

Jaarrapportage Omgevingsdienst

De Omgevingsdienst brengt elk half jaar een duurzaamheidsrapportage uit van het Duurzaamheidsfonds van de gemeente. In deze rapportage staat wat de voortgang is op het gebied van besparen, stimuleren en kleinschalige opwek bij ondernemers en inwoners.

Doelen

Landelijke doelen (Energieagenda 2016):

- 2020: 14% 11% energie uit duurzame bronnen
- 2023: 16% energie uit duurzame bronnen
- 2030: 37% energie uit duurzame bronnen
- 2050: bijna 100% energie uit duurzame bronnen

Duurzame mobiliteit (Nat. Agenda Laadinfrastructuur)

Eind 2021: gemeentelijke beleidsnota (verplicht)

Regionale doelen in 2050 (Regionaal Energieakkoord):

- Regio energieneutraal
- 30% energiebesparing (t.o.v. 2017)
- Geen aardgas meer in de bebouwde omgeving
- Alle energie volledig uit duurzame bronnen
- 80% duurzame energie opgewekt in de regio

Lokale doelen (Coalitieprogramma 2018-2022):

- Huizen van na 1980 minimaal energielabel B
- Goedkope leningen voor energiebesparende maatregelen, vooral isolatie.
- Focus op productie van energie uit zon en wind
- Ruimhartige subsidie- en stimuleringsregelingen
- Publiek-private samenwerkingen opzetten

Gemeentelijk beleid

Beleidsdocumenten Duurzaamheid en Energietransitie:

- Duurzaamheidsprogramma 2019-2022
- Strategie Energietransitie 2019
- Transitievisie Warmte 2019
- Welstandnotitie Kleine windturbines 2021

Aankomend beleid

- Transitievisie Warmte 2021
- Laadpalenbeleid 2021/2022
- Actualisatie duurzaamheidsfonds

Aansturing en uitvoering

Stuurgroep

Bestaat uit de twee verantwoordelijk wethouders en de directeur Ruimte en is ambtelijk -en bestuurlijk opdrachtgever van het programma.

Kernteam

Bestaat uit de programmamanager, de strateeg en de programmasecretaris. Het kernteam stuurt het programmateam aan, bewaakt doelen, financiën en capaciteit en legt verantwoording af aan de Stuurgroep.

Programmteam

Bestaat uit de verschillende projectleiders, ondersteuners en beleidsmedewerkers van uitvoeringsprojecten en wordt aangestuurd door het Kernteam.

Financiële middelen

Opzetten Programma Energietransitie:

€ 750.000 euro (2018)

Jaarlijkse werkbudgetten:

- € 100.000 (2019)
- € 200.000 (2020)
- € 155.000 (2021)
- € 150.000 (2022)

Projectbegroting 2022

Kosten:

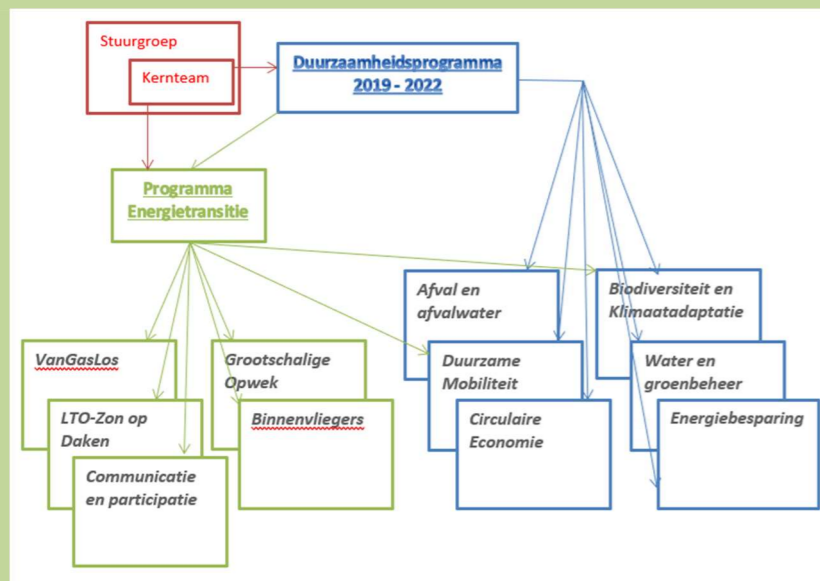
- € 150.000 werkbudget programma
- € 106.000 werkbudget project Van Gas Los

Opbrengsten:

- € 4.000.000 PAW, In aanvraag
- € 110.000 Impulsregeling klimaatadaptatie

Uitvoeringsprojecten

In het Programma Energietransitie zijn de kaders, randvoorwaarden en doelen van de Energietransitie vastgelegd. Door middel van uitvoeringsprojecten behalen we deze doelen. Het Programma Energietransitie bestrijkt een fors deel van het Duurzaamheidsprogramma. Andere onderdelen van het Duurzaamheidsprogramma die raakvlakken hebben met de energietransitie, worden gezamenlijk aangestuurd. Daarmee voeren we projecten efficiënt en integraal uit. Uitvoeringsprojecten van het Programma Energietransitie zijn bijvoorbeeld:

Project Energie besparen

De samenwerking met het Duurzaam Bouwloket, Rijnland Energie, Groener Zoeterwoude en Zoeterwoude Duurzaam 2030 verder uitbouwen. Onderzoeken hoe we de energieambassadeurs nog meer kunnen ondersteunen. Werken aan bewustwording, gedragsverandering en bereidheid om te investeren in het verduurzamen van de woning.

Project Van Gas Los

Project Rijndijk van gas los: alle inwoners uitnodigen en motiveren om mee te doen aan dit proces. De gasaansluiting zal verdwijnen. Via participatie met inwoners overeenstemming bereiken wat, op langer termijn, de beste collectieve oplossing is voor Zoeterwoude-Rijndijk. Gekozen is om in 2022 in te zetten op grootschalige isolatie van woningen om zo aardgasvrij te worden.

Project Grootschalige Opwek

De Regionale Energiestrategie (RES) brengt mogelijke locaties voor windturbines en zonneparken in kaart. Regionaal platform voor afstemming tussen regionale partners via de Regio Holland Rijnland. Lokaal platform voor samenwerking rondom lokale initiatieven. Via participatie inwoners bij initiatieven betrekken.

Communicatie- en participatieplan

Heldere communicatie- en participatiedoelen en uitgangspunten geven richting aan het proces en de manier van communiceren. Met een stakeholders- en krachtenveldanalyse zijn doelgroepen en samenwerkingspartners in kaart gebracht.

Doelen Communicatie

- Strategische inzet van communicatie
- Advisering en coaching (on the job)
- Een betrouwbare en regisserende gemeente
- Van buiten naar binnen
- Zicht op doelgroepen door stakeholdersanalyse
- Kwaliteit, creativiteit en innovatie
- Interne ontwikkeling en groei

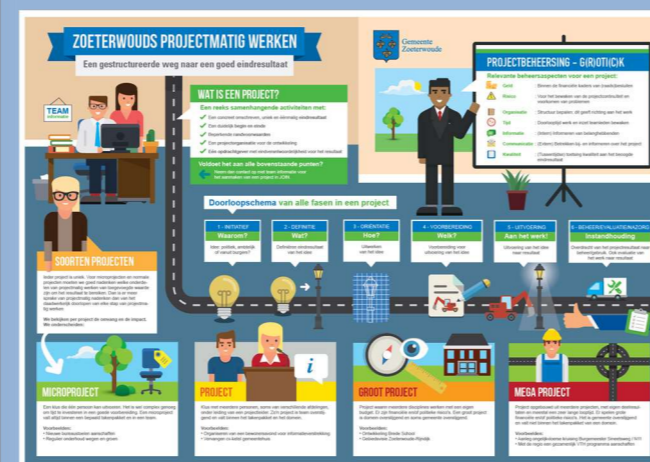
Doelen Participatie

- Samenleving vroegtijdig betrekken en wensen en behoeften in beeld brengen
- Uitgaan van de eigen kracht van de samenleving
- Samenwerken om elkaars kracht en expertise te benutten
- Ruimte bieden, flexibel zijn en maatwerk bieden

Uitgangspunten Communicatie en Participatie

- Keep it simple
- Positieve insteek en meedoen op vrijwillige basis
- Subsidies en stimulerende maatregelen
- Participatie op maat
- Stimuleren gedragsverandering en leefstijl
- Weerstand wegnemen door argumenten
- Samenwerking met regionale en partners

Zoeterwouds projectmatig werken

Samenwerking met inwoners (initiatieven) en partners

Participatie met inwoners en partners

Participatie met inwoners

Voor Zoeterwoude-Rijndijk is een werkgroep met inwoners aan het meedenken hoe de wijk Van Gas Los te krijgen. Dergelijke initiatieven worden ook in het Dorp ondersteunt.

Samenwerking met lokale bewonersinitiatieven

Samenwerking met bewonersinitiatieven, zoals ZoeterwoudeDuurzaam2030, Groener Zoeterwoude en Zon op Daken om inwoners te motiveren en te helpen met energiebesparing, vergroening en opwek van energie.

Participatie met lokale partners

Partneroverleg Grootschalige Opwek zorgt voor betere afstemming en samenwerking rondom lokale initiatieven voor windturbines en windparken. Partners: Liander, initiatiefnemers, Heineken, Rijnland Energiecoöperatie, Eneco en Prodeon (windturbines), Rijnhart Wonen, grondeigenaren (agrariërs).

Participatie ondernemers

Via belangenorganisaties, ondernemersverenigingen en het platform worden ondernemers, bedrijven en agrariërs betrokken.

Planning 2022

- Transitievisie Warmte 2021
- Uitvoering RES 1.0
- Agendalid RES 2.0
- Mobiliteitsplan
- WLQ+
- 150 kV station
- Evaluatie Programma Energietransitie
- Opzetten programma Circulaire Economie
- Onderzoeken regionaal kader duurzaam bouwen

Communicatiemiddelen en – acties

Extern

- Website: www.zoeterwoudegaatgoed.nl
- Informatiebijeenkomsten en evenementen
- Facebook gemeente Zoeterwoude
- Flyers en nieuwsbrieven
- Promotie gratis energiescans
- Energieambassadeurs
- Stappenplan van Energielabel F naar A of B
- Info over subsidies en stimuleringsmaatregelen
- Regionaal overleg Holland Rijnland
- Lokaal partneroverleg Energietransitie
- Op de markt (naar de mensen toe)
- Persberichten en interviews

Intern

- Nulmeting
- Stakeholders- en krachtenveldanalyse
- Communicatieadvies bij de projecten
- Intranet Zoeterwoude
- Intern overleg

Subsidies, leningen en stimuleringsmaatregelen

Voor inwoners

Voor woningeigenaren zijn er subsidies voor duurzame maatregelen bij de gemeente, de provincie en het Rijk. De gemeente biedt eigenaren én huurders gratis energiescans, subsidies voor energiebesparende maatregelen en vouchers. De provincie faciliteert lokale energie-initiatieven van en met inwoners. Het Rijk verstrekt subsidies voor isolatie, warmtepompen en zonneboilers.

Voor organisaties, ondernemers en bedrijven

Het Rijk heeft subsidies voor organisaties (zoals VvE's), ondernemers en bedrijven voor verduurzaming van het bedrijfspand, het productieproces of transport. De provincie faciliteert zonnepanelen op grote daken. De gemeente biedt gratis energiescans aan ondernemers en heeft duurzaamheidsleningen voor VvE's en maatschappelijke organisaties.

Voor de gemeente

Relevante regelingen voor de gemeente zijn het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) en Kansen voor West II. Ook zijn er interessante subsidie-mogelijkheden op Europees niveau, dit gaat om veel geld en biedt dus kansen.